

8. Про основи продовольчої безпеки України: проект Закону України від 08.04.2011 р., реєстр. № 8370. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=40130.

9. Про продовольчу безпеку України: проект Закону України від 28.04.2011 р., реєстр. № 8370-1. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=40276.

10. Про продовольчу безпеку України: проект Закону України від 24.10.2012 р. реєстр. № 11378. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44744.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-135>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Рекуненко Т. О.

к.ю.н., доцент,

заступник директора

Криворізький навчально-наукового інститут

Донецького державного університету внутрішніх справ

м. Кривий Ріг, Україна

Фінансова безпека є ключовим елементом економічної та національної безпеки. Її стан визначається відсутністю загроз для впровадження єдиної державної політики у фінансовій сфері, зокрема в аспекті розвитку ринку фінансових послуг, банківської системи, державної іпотечної установи та інших фінансових організацій (політична фінансова безпека). Важливу роль відіграють і суспільні відносини, що стосуються виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і нематеріальних благ, а також надання та отримання фінансових послуг (колективна фінансова безпека). Додатково, фінансова безпека забезпечує стабільне середовище, в якому громадяни (клієнти фінансових установ або підприємці, що надають фінансові послуги) можуть повною мірою реалізувати свої права та свободи (особиста фінансова безпека). Основу фінансової безпеки становлять фінансово-економічні відносини, які виникають між фізичними та юридичними особами у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і нематеріальних благ, а також у контексті надання та отримання фінансових послуг [1].

Адміністративно-правовим механізмом є система взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих правових та інших заходів, засобів та явищ, що у своїй сукупності створюють підстави для виникнення, розвитку й припинення правовідносин, пов'язаних з організацією та здійсненням фінансово-економічної, кредитної, а також іншої пов'язаною із фінансами діяльністю. Механізм адміністративно-правового регулювання містить такі структурні елементи: норми права; правовідносини; акти реалізації юридичних прав та обов'язків [2]. Без сумніву, ключовим елементом механізму адміністративно-правового забезпечення фінансової безпеки є правова норма, що встановлює конкретне правило поведінки, яке повинно бути реалізоване через відповідні акти учасниками правовідносин. Це призводить до виникнення, розвитку та припинення правовідносин у фінансовій сфері. Реалізація правових норм стає можливою лише за умов настання фактичної життєвої події, з якою пов'язана дія конкретної норми. Деякі правові норми можуть містити в собі не лише правило поведінки, але й інформацію про юридичний факт або їх сукупність, що визначає дію такої норми.

Відповідно до доктринальних положень, основними елементами механізму адміністративно-правового забезпечення фінансової безпеки є: норма адміністративного права, тобто сукупність нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти фінансової сфери; організаційно-структурні формування, тобто система державних і недержавних організацій, відповідальних за регулювання відносин між суб'єктами публічного управління у фінансовій сфері; правовідносини, пов'язані з фінансовою сферою; акти реалізації норм адміністративного права у фінансовій сфері; законність, як відповідний правовий режим, що забезпечує дотримання норм адміністративного та інших галузей права учасниками адміністративних правовідносин, а також передбачає відповідальність за їх порушення, включаючи кримінальну, адміністративну, цивільну та дисциплінарну відповідальність [3].

Особливості адміністративно-правового механізму, що забезпечує організацію та функціонування системи фінансової безпеки України, можна охарактеризувати наступним чином: він за своєю природою відображає основні загальні закономірності механізму державного та правового регулювання; його існування зумовлене необхідністю держави у практичній реалізації певних функцій; він спрямований на економічну сферу; процедури, пов'язані з реалізацією заходів для забезпечення організації та функціонування національної системи економічної безпеки, мають нормативно-правове регулювання; існують законодавчі обмеження щодо управлінського впливу; є відповідні суб'єкти, уповноважені на різних рівнях реалізовувати певні заходи в

межах цього механізму; в економічній сфері наявні об'єкти управлінського впливу; існує необхідний спектр засобів для досягнення всіх цілей системи економічної безпеки України.

Таким чином, слід підкреслити, що фінансова система України є важливим елементом державної економічної інфраструктури, від якого залежить функціонування як внутрішніх, так і зовнішніх економічних процесів. У контексті глобальних та внутрішніх викликів, таких як економічна криза, військові дії та зміни в політико-правових орієнтирах, питання ефективного регулювання фінансової системи стає особливо актуальним [4]. Адміністративно-правовий механізм є основним інструментом, що забезпечує належне функціонування фінансової системи, його роль полягає у встановленні правил і процедур, які регулюють взаємовідносини між учасниками ринку, забезпечують прозорість фінансових операцій та гарантують захист публічних інтересів. Однак цей механізм стикається з низкою проблем, які знижують його ефективність, і потребує аналізу перспектив розвитку та вдосконалення. Поточний стан адміністративно-правового механізму регулювання фінансової системи України вказує на певні структурні недоліки, які ускладнюють його ефективне функціонування.

Література

1. Буга Г. С. Забезпечення безпеки у сфері діяльності небанківських фінансових установ в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 404 с.
2. Бригінець О. О. Правове забезпечення фінансової безпеки України: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2017. 464 с.
3. Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2019. 509 с.
4. Нестеренко А. С. Розуміння сутності категорії «фінансова система». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2013. № 3. Т. 2. С. 152–159.